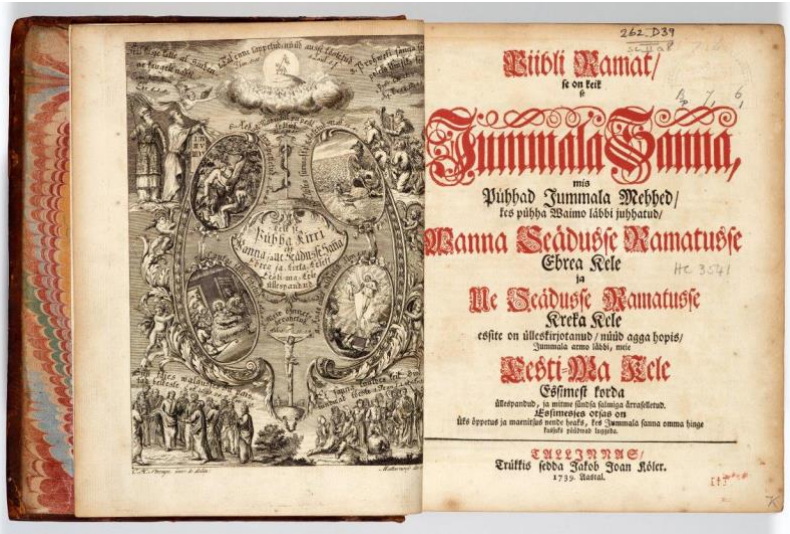

Piibli keelest riigikeeleni. Emakeelne Piibel 280

JAAN BÄRENSON, Eesti Piibliseltsi peasekretär

Piibli- ja keeleaasta hakkab lõppema. Käesoleval aastal möödub 280 aastat eestikeelse Piibli esmailmumisest. Anton Thor Helle koos oma abilistega ja ka varasemate piiblitõlkijate poolt tehtuga on jätnud sügava jälje meie vaimulikku kultuuri ja igapäeva keelde. Tänu nendele saime Piibli rahvaks. Kui Põhjasõja eelsetel ja ka sõja ning katku aastatel nägid mehed vaeva, et maarahvas saaks omale emakeelse Piibli, ei osanud neist keegi mõelda, milline on eesti rahvas 21. sajandil.

1739. aasta ilmunud esimene eestikeelne Piibel

Tänu Piibli ilmumisele kujunes põhjakeelse keelest kirjakeele ja eesti kultuuri alus. Eesti keel on maailmas esimese viiekümne keele hulgas, milles Piibel ilmunud.

Eesti keele aasta 2019 tähistab eesti keele mainimist riigikeelena sajand tagasi. Eesti keelest kui riigikeelest räägiti esimest korda 4. juunil 1919. aastal vastuvõetud eelkonstitutsioonilises aktis „Eesti Vabariigi valitsemise ajutine kord“. Eesti keele ametlik riigikeele staatus kinnitati 1920. aastal Eesti Vabariigi esimeses põhiseaduses.

30 aastat tagasi, 14. oktoobril 1989 avati Jüri kirikuaias Piibli monument. Piduliku sündmusega tähistati eestikeelse Piibli esmailmumise 250. aastapäeva ning mälestati kiriku- ja kirjameest Anton Thor Hellet.

Oli muutuste aeg. Kuna aasta varem oli Nõukogude Liidus peetud Venemaa ristiusustamise 1000. aastapäeva, kasutas muutunud olukorra ära tollaegne Jüri koguduse õpetaja Jüri Raudsepp, kes alustas ettevalmistusi juubeli tähistamiseks ning mälestusmärgi püstitamiseks annetuste kogumist.

Avamispäev oli vihmale ilmale vaatamata pidulik, meeleolu ülev. Osavõtjate hulgas viibisid tollaegsed partei- ja valitsustegelased, sõpru oli saabunud ka Soomest ja Saksamaalt. See päev kinnitas usku, et kõik on võimalik.

Pronksi valatud Piibliga monument Jüri kirikuaias on üks mitmest samalaadsest mälestusmärgist, mida on üle maailma püstitatud. Kivisse on raiutud sõnad: „**250 aastat eestikeelset Piiblit. Tõlkis Anton Thor Helle, Jüri kiriku õpetaja 1713–1748. Tänuliku meelega Piiblile ja Jumala hoidvale armule mõeldes EELK Jüri kogudus ja Eesti rahvas.**“

Samal aastal ilmus Toomas Pauli tõlkes Uus Testament ning välismaalt saabusid esimesed suured saadetised eestikeelseid piibleid.

Piibli tutvustamiseks ateistlikuks muutunud ühiskonnas korraldati tähtpäevalisi konverentse (Keele ja Kirjanduse Instituudis, Linnahallis), paljudes raamatukogudes, koolides ning kogudustes toimusid piiblinäitused ja koosolekud. Kirjastus Eesti Raamat tegi faksiimiletrüki ka esimesest väljaandest (1739), mis ilmus 1990, samuti ilmus Soomes Otava kirjastatud 1939. aasta illustreeritud Suure Piibli faksiimiletrükk vähendatud formaadis.

Oma 1889.aastal ilmunud raamatus „Eesti Piibli ümberpanemise lugu. Meie piibli 150-aastase juubeli mälestuseks“ annab Villem Reiman esmakordselt eesti lugejale põhjaliku ülevaate eestikeelse Piibli saamisloost. Sellest raamatust leidsin tsitaadi Jakob Hurdalt:

„Minu arvamise järel on vistist k õ i g e p a r e m t ä n u a g a s e e, et meie Püha Kirja, mis nende meeste hool ja waim meile kätte muretses, sagedasti ja mõistlikult pruugime, Jumalale auuks ja meile enestele waimu walguseks ja hinge õndsuseks.“

Usun, et need J. Hurda poolt öeldud sõnad on olulised veel ka täna ja võiks meist igapähele olla julgustuseks lugeda Piiblit. Samas peame olema Jumalale tänulikud kõigi nende eest, kes meile on pühakirja tõlkinud.

20 aastat tagasi, 24. novembril 1999. aastal esitleti Eesti Piibliseltsi poolt uut apokrüüfidega Perepiiblit, mille ilmumise oikumeeniline tänujumalateenistus toimus Tallinna Jaani kirikus 5. detsembril 1999.

Eesti Piibliselts on töötanud selle nimel, et jumala sõna oleks kättesaadav kõigile. Selleks on lisaks trükitud pühakirjale võimalik lugeda Piiblit internetis (Piibel.net), piiblitekst on leitav mobiili äppides (piibel.net, kalender.net), Uus Testament ja psalmid on saadaval mp3 formaadis.

Alustatud on EKNi liikmeskirikute, piibliseltsi ja teoloogiliste õppeasutuste ning mitmete teiste institutsioonide koostöös ettevalmistusi Piibli uue tõlke valmimiseks. See projekt vajab paljude toetust ja abi.

Piibliseltsi kauaaegne piiblitõlketoiakonna liige Isa Vello Salo kutsus üles, et eesti rahvas vajab kõige hiljem eestikeelse Piibli 300 aastapäevaks uut Piibli tõlget. Oleks hea, et me ei peaks nii kaua ootama vaid, et Piibli uus tõlge eesti keelde ilmub juba varem.

Olgem Jumalale tänulikud emakeele ja emakeelse Pühakirja eest.

